

การศึกษาบทบาทของคอเต็บที่มีต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา
ในชุมชนมุสลิม กรุงเทพมหานคร

นางอรุณ ละเต็บชัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-634-819-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF KOATEBS' ROLES ON EDUCATIONAL MANAGEMENT
IN ELEMENTARY SCHOOLS IN MUSLIM COMMUNITY, BANGKOK METROPOLIS

Mrs.A-ngoon La-tebson

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Elementary Education

Graduate School
Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-634-819-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาบทบาทของคอเดบที่มีต่อการจัดการศึกษา
ในโรงเรียนประถมศึกษา ในชุมชนมุสลิม กรุงเทพมหานคร

โดย

นางอรุณ ละเต็บชั้น

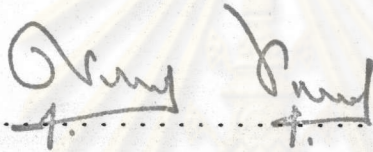
ภาควิชา

ประถมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร.สำลี ทองธิว

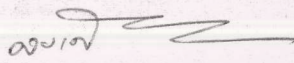
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

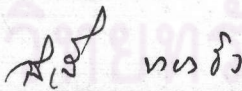
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

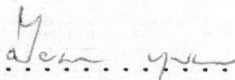
ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน อ่อนน่วม)

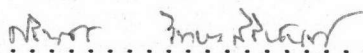
อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.สำลี ทองธิว)

กรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.ปิยนาท บุนนาค)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ศรินธร วิทยะสิรินันท์)

= C640517 : MAJOR ELEMENTARY EDUCATION
KEY WORD: KOATEB / EDUCATIONAL MANAGEMENT / ELEMENTARY / MUSLIM COMMUNITY

BANGKOK

A-NGOON LA-TEBSON : A STUDY OF KOATEBS' ROLES ON EDUCATIONAL
MANAGEMENT IN ELEMENTARY SCHOOLS IN MUSLIM COMMUNITY, BANGKOK
METROPOLIS. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. SUMLEE TONGTHEW, Ph.D.
156 pp. ISBN 974-634-819-1

The purposes of the research were to study Koatebs' roles on educational management in elementary schools in muslim community, Bangkok metropolis, emphasizing on 4 topics of teaching, transmitting, social merits and manners, providing scholarships, and rendering public services concerning educational purposes. The other purpose was to study Koatebs' problems and difficulties in performing their duties.

The research findings are as follows :

1. For teaching aspect, it is found that most of the Koatebs did not take parts in being resource persons in schools, but only a small number are found taking parts in teaching morale and civil responsibilities on morality, Islamic culture.
2. Upon the aspect of social merit training and manners, it is found that most of the Koatebs did not participate in social merit training and manners in schools but found having it done most in Musjids when young Muslims came to perform their Kutbah reading, and La-mad performing on friday specifically focusing on the contents of Islamic's way of living, worshipping, and behaving properly up to the principles of Ethics. It is moderately found that these young Muslims were trained on religious ceremonies on various occasions specifically focusing on the mentioned contents.
3. Upon the aspects of providing scholarships, it is found that most Koatebs provided financial helps for the Muslim children basically considering the economic status of their families as the priority. The scholarships were processed through the charity donation from students' parents, from the Muslims living in the community, and from organization for needy students.
4. Upon the aspect of Public service concerning educational services, it doesn't find the Koatebs roles in providing the educational concerns, but facilitating the request to use the Musjid for special activities such as Musjid committee election, community committee election, and for conferences on religious days. Besides, Koatebs are found to help providing the equipment for wedding, and funeral ceremonies.

For the problems and difficulties of Koatebs concerning, their duties, it is revealed that :

1. Koatebs have no sufficient time on their duties since they have to do their full-time jobs.
2. Koatebs have no participation in curriculum planning, it is because there is no collaboration between the community leaders and schools to establish the committee for their understanding on the planning and scheduling the curriculum, and on managing contents of instruction to satisfy the real need of the community.

ภาควิชา..... ประถมศึกษา.....

ลายมือชื่อนิติ..... *Qhu*.....

สาขาวิชา..... ประถมศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *R/S ๒๖๖*.....

ปีการศึกษา..... 2539.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

อุงุ่น ละเต็บซัน: การศึกษาบทบาทของคอเต็บที่มีต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาในชุมชนมุสลิม กรุงเทพมหานคร (A STUDY OF KOATEBS' ROLES ON EDUCATIONAL MANAGEMENT IN ELEMENTARY SCHOOLS IN MUSLIM COMMUNITY, BANGKOK METROPOLIS) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ลำลี ทองธิว, 156 หน้า. ISBN 974-634-819-1

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของคอเต็บที่มีต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาในชุมชนมุสลิม กรุงเทพมหานคร ด้านการสอนหนังสือ ด้านการอบรม จริยธรรม และมารยาท ด้านการให้และจัดหาทุนการศึกษา และด้านการบริการสังคมในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษา ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของคอเต็บในชุมชนมุสลิม กรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย

1. ด้านการสอนหนังสือ พบว่า คอเต็บส่วนใหญ่ไม่ได้เข้าไปเป็นวิทยากรสอนหนังสือหรืออบรมในโรงเรียน แต่มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่เข้าไปปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยสอนวิชาจริยศึกษา และวิชาหน้าที่พลเมือง เน้นเนื้อหาจริยธรรมและวัฒนธรรมของศาสนาอิสลาม
2. ด้านการอบรมจริยธรรม และมารยาท พบว่า คอเต็บส่วนใหญ่ไม่ได้เข้าไปอบรมจริยธรรมและมารยาทในโรงเรียน แต่พบว่า คอเต็บให้การอบรมจริยธรรมและมารยาทแก่เด็ก ๆ ในมัสยิดซึ่งการอบรมนั้นอยู่ในช่วงของการอ่านคุตบะห์เมื่อมาละหมาดในวันศุกร์มากที่สุดโดยเน้นเนื้อหาเรื่องการปฏิบัติตนตามหลักการศรัทธาหลักปฏิบัติในศาสนาอิสลามและการประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นคนที่มีคุณธรรม รองลงมาคือการสอนหรืออบรมเด็ก ๆ ในชุมชนเนื่องในโอกาสที่มีการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ทางศาสนาที่มีสยิดในเนื้อหาดังกล่าว
3. ด้านการให้ และจัดหาทุนการศึกษา พบว่า คอเต็บส่วนใหญ่จัดหาทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่เป็นมุสลิมโดยพิจารณาจากฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว วิธีการหาทุนการศึกษาด้วยการขอบริจาคจากผู้ปกครองจากชาวมุสลิมในชุมชน และจากการจัดงานเพื่อหารายได้เป็นทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่ขาดแคลน
4. ด้านการบริการสังคมในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษา ไม่พบว่าคอเต็บมีบทบาทเกี่ยวกับการให้บริการสังคมที่เกี่ยวกับการศึกษา แต่พบว่า คอเต็บส่วนใหญ่ให้บริการสังคมเกี่ยวกับการให้ความสะดวกในการใช้มัสยิดเป็นที่เลือกตั้งกรรมการมัสยิด กรรมการหมู่บ้าน และใช้เป็นที่พักผ่อนในวันสำคัญต่าง ๆ ทางศาสนา นอกจากนี้คอเต็บยังเป็นผู้ให้บริการเกี่ยวกับการให้ยืม วัสดุอุปกรณ์ ของใช้ต่าง ๆ ของมัสยิด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการยืมเพื่อใช้ในงานแต่งงาน และงานศพ

ส่วนปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของคอเต็บพบว่า

1. คอเต็บไม่มีเวลาเพียงพอสำหรับการปฏิบัติหน้าที่เพราะมีอาชีพประจำ จึงปฏิบัติหน้าที่ทางศาสนาได้ไม่เต็มที่
2. คอเต็บไม่มีส่วนร่วมในการร่างหลักสูตร เนื่องจากไม่มีการประสานงานระหว่างผู้นำทางศาสนาในชุมชนกับโรงเรียน เพื่อจัดตั้งเป็นคณะกรรมการในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผน การกำหนดหลักสูตร การกำหนดเนื้อหา การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนมุสลิมอย่างแท้จริง

ภาควิชา ประถมศึกษา
สาขาวิชา ประถมศึกษา
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาบทบาทของคอเด็บที่มีต่อการจัดการศึกษา
ในโรงเรียนประถมศึกษา ในชุมชนมุสลิม กรุงเทพมหานครนี้ สำเร็จลงได้ด้วย
ความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.สำลี ทองธิว ที่กรุณารับเป็นอาจารย์
ที่ปรึกษา และได้ให้ความช่วยเหลือชี้แนะแนวทางให้ข้อคิดที่มีประโยชน์ ตลอดจน
ให้คำปรึกษาแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่ และให้กำลังใจ
ผู้วิจัยอย่างยิ่งมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน อ่อนน่วม
หัวหน้าภาควิชาประถมศึกษา และประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
ศาสตราจารย์ ดร.ปิยนถ บุนนาค กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.
ศรีนทร วิทยะสิรินันท์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะและ
ตรวจสอบเพื่อปรับปรุงให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบ
คุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านคือรองศาสตราจารย์ เสาวนีย์ จิตต์หมวด-รุจิระอัมพร
อาจารย์ วิศรุต เลาะวิถี คุณประสิทธิ์ มะหะหมัด คุณจรรยา ศรีเทพ และ
คุณวินัย ดินแดง ที่ได้ให้ความกรุณาตรวจแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะต่างๆ ใน
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยขอขอบคุณคอเด็บ ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน และผู้ปกครอง
ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ให้ความร่วมมือ และอำนวยความสะดวกในการเก็บ
ข้อมูล และขอขอบคุณ คุณประสิทธิ์ เจริญผล คุณจันทนา เกกะสุด คุณชาญ วงศ์โสภา
คุณกชกร ธิปัตติ และคุณวิรัช ลังประเสริฐ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือผู้วิจัย

ท้ายสุดผู้วิจัยขอขอบคุณบิดา มารดา และญาติพี่น้องทุกคนที่ให้กำลังใจ
สนับสนุนผู้วิจัยมาตลอด โดยเฉพาะ คุณวิโรจน์ ละเต็บชัน ซึ่งเป็นผู้ที่คอยห่วงใย
ช่วยเหลือ และให้กำลังใจผู้วิจัยเสมอ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่งจึงขอขอบคุณ
ทุกท่านมา ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	9
ขอบเขตของการวิจัย	10
ข้อตกลงเบื้องต้น	10
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	10
วิธีดำเนินการวิจัย	12
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	16
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
ความหมายของคำว่า อิสลาม และ มุสลิม	18
ประวัติความเป็นมาของศาสนาอิสลามในประเทศไทย	19
นโยบายบางประการของรัฐบาลไทยเกี่ยวกับมุสลิมในปัจจุบัน	22
หลักการสำคัญของศาสนาอิสลาม	23
วัฒนธรรมอิสลาม	28
อิสลามกับการศึกษา	30
การเรียนการสอนศาสนาอิสลามในกรุงเทพมหานคร	31

การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในชุมชนมุสลิม.....	31
ความหมายและบทบาทโดยทั่วไปของคอเต็บ.....	33
บทบาทของคอเต็บที่มีต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษาในชุมชนมุสลิม.....	37
การจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ที่อยู่ใน ความรับผิดชอบของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร.....	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	48
ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น.....	48
ประชากร และตัวอย่างประชากร.....	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	53
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
ส่วนที่ 1 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามคอเต็บ.....	60
ส่วนที่ 2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามสำหรับครู.....	77
ส่วนที่ 3 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์คอเต็บ.....	81
ส่วนที่ 4 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน.....	91
ส่วนที่ 5 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียน.....	98
ส่วนที่ 6 ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตคอเต็บ.....	106

สารบัญ (ต่อ)

5	สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	108
	สรุปผลการวิจัย.....	110
	อภิปรายผลการวิจัย.....	114
	ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	126
	รายการอ้างอิง.....	127
	ภาคผนวก.....	131
	ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	132
	ภาคผนวก ข ศัพท์.....	133
	ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	137
	ประวัติผู้เขียน.....	156

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงเขตการปกครอง และจำนวนมัธยมศึกษาศึกษาในกรุงเทพมหานคร ที่เป็นตัวอย่างประชากร.....	49
2 แสดงเขตการปกครอง และรายชื่อมัธยมศึกษาศึกษาในกรุงเทพมหานคร ที่เป็นตัวอย่างประชากรเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์.....	50
3 แสดงเขตการปกครอง และรายชื่อมัธยมศึกษาศึกษาในกรุงเทพมหานคร ที่เป็นตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการสังเกต.....	51
4 จำนวนและร้อยละของคอเต็บจำแนกตามสถานภาพ ด้านต่างๆ.....	60
5 จำนวนและร้อยละของคอเต็บที่ปฏิบัติหน้าที่ ด้านการสอนหนังสือ.....	64
6 จำนวนและร้อยละของคอเต็บที่ปฏิบัติหน้าที่ ด้านการอบรมจริยธรรม และมารยาท.....	66
7 จำนวนและร้อยละของคอเต็บที่ปฏิบัติหน้าที่ หน้าที่ด้านการให้ และจัดหาทุนการศึกษา.....	69
8 จำนวนและร้อยละของคอเต็บที่ปฏิบัติหน้าที่ หน้าที่ด้านการบริการสังคม ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา.....	72
9 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นครู จำแนกตาม สถานภาพด้านต่างๆ.....	77

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

- 10 จำนวนและร้อยละของครูที่เป็นผู้ให้ข้อมูลในการ
ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคอเด็บ..... 79
- 11 จำนวนของคอเด็บที่ตอบการสัมภาษณ์เรื่องการปฏิบัติ
หน้าที่ของคอเด็บรวมถึงปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้น
จากการปฏิบัติหน้าที่..... 82
- 12 สถานภาพของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นผู้ให้ข้อมูลในการตอบ
การสัมภาษณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคอเด็บ..... 91
- 13 จำนวนของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นผู้ให้ข้อมูลในการตอบ
แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคอเด็บ..... 93
- 14 จำนวนผู้ปกครองที่เป็นผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์เรื่อง
การปฏิบัติหน้าที่ของคอเด็บในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษา..... 98

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย